

**PROTECȚIA PATRIMONIULUI PRIN INSTITUȚII INTERNAȚIONALE.
UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ PENTRU CONSERVAREA NATURII. STUDIU DE CAZ.**

Larisa NOROC,
dr. în istorie, conf. univ.
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-6438-9567>

Summary

The article elucidates the work of the International Union for Conservation of Nature (IUCN) on biodiversity protection and sustainable development. In order to fulfill its mission, the IUCN brings together the efforts of several international, regional, governmental and non-governmental organizations interested in the environment, and works closely with the business sector. Among its main contributions are the development of ecosystem conventions, the Red List, the Red Book, which at national level lead governments to prepare national biodiversity policies. At the international level, it advises UNESCO on the world's natural heritage and monitors the protection of the world's natural heritage through the World Commission on Protected Areas. By organizing large-scale events such as the World Conservation Congress or the World Parks Congress, etc. IUCN members call on governments to include nature-based solutions in their strategies, and environmental education policies are influenced. The Republic of Moldova collaborates with the IUCN, but achievements in the field of alignment with European and international environmental standards are still modest.

Keywords: *Natural heritage, biodiversity, international organization, nature protection, sustainable development, Red Book, Red List*

*Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii este o organizație internațională a cărei activitate de bază este conservarea, protecția naturii și a resurselor naturale. Acronimul IUCN derivă de la denumirea engleză *International Union for Conservation of Nature* sau franceză *Union Internationale pour la Conservation de la Nature*. Organizația a fost fondată în octombrie 1948 în orașul francez Fontainebleau, renumit prin Castelul Fontainebleau – una din reședințele preferate ale lui Napoleon Bonaparte⁵²⁹. În prezent (din 1989), sediul organizației se află în Elveția, în localitatea Gland de pe malul lacului Geneva, care adăpostește nu doar sediul IUCN, dar și al Fundației Mondiale a Naturii (WWF) ș.a.⁵³⁰*

⁵²⁹ Castelul și parcul de la Fontainebleau sunt înscrise pe Lista patrimoniului cultural Mondial UNESCO, 1981 https://ro.wikipedia.org/wiki/Castelul_Fontainebleau; *Fontainebleau, destinația misterioasă a exilaților Europei. /adevarul.ro/life-style/stil-de-viata/fontainebleau-destinatia-misterioasa-exilatilor-europei-1_50ae71e87c42d5a6639cc7d1/index.html (accesat 10.08.21)*

⁵³⁰ Fundația Mondială a Naturii (FMN) – organizație non-guvernamentală pentru conservarea naturii, restaurarea ecologică a mediului natural. Misiunea sa la nivel global este de a stopa degradarea mediului și de a construi un sistem în care oamenii să trăiască în armonie cu natura. În: WWF International Board and Directors.

Misiunea IUCN constă în influențarea, încurajarea și asistarea societăților din întreaga lume în conservarea integrității și biodiversității naturii. Mai mult, uniunea are menirea de a monitoriza utilizarea resurselor naturale și de a urmări achitabilitatea și sustenabilitatea din punct de vedere ecologic. În ultimul timp, IUCN și-a extins activitatea, implicând în proiectele sale și acțiuni privind dezvoltarea durabilă⁵³¹. Pentru realizarea obiectivelor și a misiunii sale, IUCN își propune să mobilizeze publicul în sprijinul conservării naturii. Prin oferirea de informații și recomandări și prin construirea de parteneriate, IUCN încearcă să influențeze acțiunile guvernelor, ale ONG-urilor, ale întreprinderilor și ale altor părți interesate. Uniunea este cel mai bine cunoscută publicului larg pentru elaborarea și publicarea *Listei Roșii* unde sunt incluse specii de plante și animale amenințate, ceea ce asigură evaluarea stării de conservare a speciilor din întreaga lume⁵³². O altă realizare remarcabilă a IUCN este publicarea cunoscutei lucrări Cartea Roșie, apărută într-o primă ediție în 1964. Elaborarea listei, Cărții Roșii nu s-a făcut doar cu scopul de a avertiza, dar și pentru a determina pe larg aplicarea de politici privind mediul.

Conform *Listei*, numai în Europa sunt amenințate cu dispariția la nivel global un milion din cele opt milioane de specii. Printre cele mai afectate sunt: moluștele (59%, dintre care melcii 22%), peștii de apă dulce (40%), amfibienii (23%), reptilele (20%), mamiferele (17%), arborii endemici (59%) (castanul porcesc/castanul sălbatic, *Heberdenia excelsa*, scorușul), păsările (13%). Conform datelor IUCN, în Europa au dispărut deja 36 de specii, printre care zimbrul, *Prolagus sardus* (înrușit cu iepurii), dispărute în secolul XVII și, respectiv, XVIII⁵³³. O problemă dificilă o constituie diminuarea speciilor de polenizatori (una din 10 specii de albine și de fluturi), care influențează direct reducerea regnului vegetal⁵³⁴. Este cert că fenomenul este cauzat de mai mulți factori. Printre aceștia: pierderea și degradarea habitatului/habitatelor, poluarea, schimbările climatice, speciile alogene invazive etc., or biodiversitatea este esențială pentru sănătatea ecosistemelor și viața umană.

Un rol important în fondarea Uniunii Internaționale pentru Conservarea Naturii l-a avut UNESCO. Prin concursul UNESCO, reprezentanții guvernelor și ai organizațiilor de protecție a bunurilor au semnat un act de constituire a *Uniunii Internaționale pentru Protecția Naturii (IUPN)*.

---

https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/annualreview_2008.pdf (accesat 17.08.21); <https://www.conservation-careers.com/conservation-jobs-careers-advice/whats-it-like-to-work-for-wwf/>

⁵³¹ Dezvoltarea Durabilă (DD) presupune asigurarea unui echilibru în aspectele sociale, economice, ecologice și capitalul natural. DD susține diminuarea conflictului între civilizația industrială și mediul ambiant. În: Viziunea UE cu privire la dezvoltarea durabilă. https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-approach-sustainable-development_ro (accesat 2.08.2021)

⁵³² Speciile pe cale de dispariție din Europa – fapte și cifre (infografic). În: <https://www.europarl.europa.eu/news/ro/headlines/society/20200519STO79424/speciile-pe-cale-de-disparitie-din-europa-fapte-si-cifre-infografic>

⁵³³ Ibidem.

⁵³⁴ What's behind the decline in bees and other pollinators? (infographic). În: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20191129STO67758/what-s-behind-the-decline-in-bees-and-other-pollinators-infographic>

Inițiativa a venit de la primul director general al UNESCO, Julian Huxley⁵³⁵. Deși anterior au mai existat organizații de protecție a unor specii ale biodiversității, la momentul înființării sale, IUPN era singurul organism internațional axat pe întregul spectru de conservare a naturii⁵³⁶.

IUPN și-a început activitatea cu 65 de membri. În parteneriat cu UNESCO, IUPN au desfășurat Conferința din 1949 cu genericul *Cu privire la protecția naturii lacului*, care a avut loc în SUA. La această întrunire a fost elaborată prima listă de specii grav amenințate. În primii ani de existență, uniunea depindea aproape în totalitate de finanțarea UNESCO. În 1954, a fost chiar forțată să-și reducă temporar activitatea. Finanțarea derizorie a făcut ca mai multe proiecte să se realizeze pe baze de voluntariat sau să nu fie puse în aplicare⁵³⁷. După o pauză, în timpul căreia IUPN a reușit să angajeze oameni de știință notorii și să identifice probleme importante pentru agenda sa – cum ar fi degradarea ecologică, efectele nocive asupra mediului, urmările pesticidelor asupra vieții sălbatice etc. –, organizația și-a relansat activitatea. În 1956, IUPN și-a schimbat titulatura în *Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii și a Resurselor Naturale*, ulterior scurtându-și numele.

În prezent, IUCN reunește cca 1 400 de organizații guvernamentale și nonguvernamentale și circa 16 000 de experți și oameni de știință din întreaga lume. Are statut de observator și consultant ONU și joacă un rol important în implementarea mai multor convenții privind conservarea naturii și biodiversității. Societatea are șase comisii științifice și un secretariat profesional⁵³⁸.

Pe parcursul funcționării sale, organizația și-a diversificat activitatea. Dacă în faza inițială era preocupată de conservarea speciilor aflate în pericol, atunci în prezent, potrivit paginii sale web, preocupările IUCN sunt variate, vizând: schimbări climatice, economia, ecosisteme, legislația mediului, conservarea pădurilor, probleme gender sau de politică globală, mările și poluarea, ariile protejate, știința și cunoașterea, politica socială, speciile naturale, apa și patrimoniul mondial.

În primii ani de activitate, o direcție importantă a constituit-o stabilirea legăturilor cu organizații internaționale/regionale, guvernamentale și nonguvernamentale de notorietate pentru a-și

⁵³⁵ Julian Huxley, biolog britanic, eugenicist, umanist, politician. Secretar al Societății Zoologice din Londra (1932-1942), primul director UNESCO, membru fondator al Fundației Mondiale a Naturii, președinte al Societății Eugeniste Britanice (1959-1962), Președinte al Asociației Umaniste Britanice. Bell A. Enciclopedia Britanică. <https://www.britannica.com/biography/Julian-Huxley>

⁵³⁶ În 1922 a fost fondată o organizație internațională pentru protecția păsărilor - International Committee for Bird Preservation (ICBP), în prezent BirdLife International. În: BirdLife - the World's Oldest International Conservation Organisation.

⁵³⁷ Finanțarea insuficientă a făcut ca Tracy Philipps, secretar general în perioada 1955–1958, să nu primească salariu pe perioada mandatului său.

⁵³⁸ IUCN are șase comisii care evaluează resursele naturale ale lumii și îi furnizează Uniunii un know-how sănătos și consiliere privind politicile de conservare: Comisia pentru managementul ecosistemelor; Comisia pentru educație și comunicare; Comisia pentru politici de mediu, economice și sociale; Comisia pentru legislația mediului; Comisia pentru supraviețuirea speciilor; Comisia mondială pentru zonele protejate. Secretariatul constă din peste 1.000 persoane din 63 de țări diferite. La 2 ianuarie 2007 a fost aleasă ca director general Julia Marton-Lefèvre, expertă mondială și lideră în probleme de dezvoltare și conservare. I-a urmat lui Achim Steiner, care fusese numit în iunie 2006 director executiv al Programului de mediu al Națiunilor Unite (UNEP).

sincroniza activitățile privind conservarea naturii. Printre acestea menționăm: ONU (prin organizația sa specializată UNESCO), Consiliul Europei, Parlamentul European, BirdLife International, Consiliul Mondial al Afacerilor pentru Dezvoltare Durabilă etc. Chiar de la început, IUCN a încheiat un acord cu Programul Națiunilor Unite pentru Mediu UNEP pentru a oferi revizuirea periodică a obiectivelor cu privire la conservarea naturii. Veniturile financiare generate de rezultatul acordului, combinate cu alte surse, au sporit activitatea organizației după 1948. Aceasta a crescut interesul statelor, inclusiv al celor în curs de dezvoltare. La cererea ONU, cu contribuția IUCN, în 1959, UNESCO a decis să creeze o *Listă internațională de parcuri naturale și rezervații care necesită protecție*⁵³⁹. Ceva mai târziu, data de 11 ianuarie a fost stabilită pentru sărbătorirea Zilei Rezervelor și a Parcurilor Naționale. Crearea ariilor protejate este o acțiune de o importanță aparte, pentru că interzice exploatarea resurselor naturale de către om, precum și activitățile economice, protejează integritatea speciilor rare de plante și animale. Pe teritoriul rezervațiilor naturale sunt autorizați să pătrundă doar oamenii de știință. În acest context, apare legitimă întrebarea dacă statele care s-au aliniat dezideratului privind protecția ariilor naturale într-adevăr își respectă angajamentele.

Pentru eficientizarea activității IUCN, în 1961 a fost constituită Fundația Mondială a Naturii (FMN), inițial cu denumirea engleză World Wildlife Fund (acum World Wide Fund for Nature WWF). Instituția a fost organizată ca autoritate complementară, cu menirea de a colecta fonduri pentru a acoperi o parte din costurile operaționale ale IUCN și, de asemenea, pentru gestionarea relațiilor cu publicul, dar și pentru a spori sprijinul acordat în conservarea naturii. Tot în 1961, sediul IUCN s-a mutat din Belgia în Morges, Elveția.

IUCN a început să joace un rol tot mai important în elaborarea cadrului legislativ privind mediul, în dezvoltarea unor tratate, convenții, strategii internaționale⁵⁴⁰. Printre primii pași în acest sens l-a constituit *Convenția africană privind conservarea naturii și a resurselor naturale*. Este de consemnat că Africa a fost printre primele obiective regionale unde IUCN a implementat proiecte de conservare.

În prima perioadă a activității sale, pentru regiuni care prezentau un sporit interes științific, IUCN a susținut „modelul Yellowstone”, ce prevedea nu doar protejarea și gestionarea eficientă a ariilor protejate, dar și restricționarea severă a prezenței activității umane pe teritoriu. Astăzi această prevedere se reconceptualizează.

⁵³⁹ Top 5 cele mai mari rezervații naturale și parcuri naționale din lume. În: <https://verde.md/ro/article/top-5-cele-mai-mari-rezervatii-naturale-si-parcuri-nationale-din-lume/> (accesat 19.08.21); Manta I. Parcuri și rezervații naturale pe glob. <https://documentar25.wordpress.com/2015/07/03/parcuri-si-rezervatii-naturale-pe-glob/> (accesat 19.08.21)

⁵⁴⁰ Raport referitor la Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030: Readucerea naturii în viețile noastre (2020/2273 (INI)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0179_RO.html (19.08.21)

Încă în anii 1960, IUCN a invocat necesitatea abordării problemei privind *statutul consultativ* pentru ONG-urile neguvernamentale în cadrul Adunării Generale a ONU. Astfel, prin rezoluția 1 296 adoptată în 1968 a fost atribuit statut „consultativ” mai multor ONG-uri pe lângă ONU, printre care și IUCN. În 1969, IUCN a obținut o subvenție de la Fundația Ford, care i-a permis să își consolideze secretariatul internațional.

IUCN a fost printre puținele organizații implicate în pregătirile Conferinței ONU privind mediul (Stockholm, 1972) și în elaborarea/punerea în aplicare a mai multor convenții privind mediul. Conferința de la Stockholm a condus la elaborarea a trei noi convenții internaționale cu impact național:

- *Convenția privind protecția patrimoniului cultural și natural mondial* (1972, elaborată sub egida UNESCO)⁵⁴¹. IUCN a participat la elaborarea Convenției patrimoniului mondial și a fost implicată ca organ consultativ oficial în materie de mediu chiar de la începuturi. Este de menționat că Republica Moldova, prin Legea nr. 1 113 din 6.06.2002, a ratificat Convenția privind protecția patrimoniului cultural și natural mondial. Odată cu ratificarea documentului, Republica Moldova a obținut dreptul de a propune bunuri/situri de patrimoniu cultural și natural pentru înscriere în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO și⁵⁴², respectiv, în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității⁵⁴³. În prezent, Republica Moldova are două obiecte incluse în Lista interpretativă: Rezervația Orheiul Vechi – sit de patrimoniu cultural (22.02.2017) și un sit de patrimoniu natural – Cernoziomul din Stepa Bălților (19.09.2011). Este de subliniat că pentru orice sit care urmează a fi recunoscut la nivel mondial, este necesară protecția lui la nivel național. În caz contrar, există riscul, de exemplu în cazul Moldovei, ca cernoziomurile tipice din Stepa Bălților să rămână unicul obiect de așa tip luat sub protecția UNESCO.

- CITES – *Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de floră și faună sălbatice pe cale de dispariție* (1974)⁵⁴⁴. IUCN este implicată în obținerea acordului membrilor săi de a semna o Convenție privind comerțul internațional cu specii pe cale de dispariție ale faunei și florei sălbatice (CITES). Prin Legea nr.1 246-XIV din 28 septembrie 2000, Republica Moldova a aderat la convenția menționată⁵⁴⁵.

⁵⁴¹ Convenția din 16.11.1972 privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural. <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/50265>; Musteață S. Evaluarea și monitorizarea siturilor înscrise în Lista patrimoniului mondial din România. PLURAL. Istorie. Cultură. Societate, 2018, vol. 6, nr. 2, p. 63-77.

⁵⁴² Actualmente, Republica Moldova este reprezentată pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO de un singur sit – *Arcul Geodezic Struve* (sit transfrontalier, amplasat pe teritoriul a 10 state: Norvegia, Suedia, Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Federația Rusă, Belarus, Ucraina și Moldova).

⁵⁴³ Monumente din Republica Moldova în Lista UNESCO. <https://mecc.gov.md/en/content/monumente-din-rm-lista-unesco>

⁵⁴⁴ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/33196>

⁵⁴⁵ <http://old.mediu.gov.md/index.php/activitate/cooperare-internationala/101-categorii-in-romana/activitate/cooperare-internationala/346-conventia-privind-comertul-international-cu-specii-salbatice-de-fauna-si-flora-pe-cale-de-disparitie-cites>

- *Convenția Ramsar/Convenția privind zonele umede de importanță internațională (1975).*

Este un tratat interguvernamental (sub egida UNESCO) privind zonele umede ca habitat al păsărilor acvatică la nivel internațional. Tratatul a fost semnat la 2 februarie 1971 în orașul iranian Ramsar și a intrat în vigoare în anul 1975 la 21 decembrie⁵⁴⁶. Ulterior, 2 februarie a fost stabilită ca Zi Mondială a Zonelor Umede. Obiectivul declarat al semnării Convenției este de a proteja biodiversitatea și de a menține într-o stare de conservare favorabilă zonele umede (întinderi de ape stătătoare sau curgătoare, mlaștini, bălți etc.) ca habitat al păsărilor acvatică. Convenția de la Ramsar vizează și implementarea unei abordări a ecosistemului în contextul unei dezvoltări durabile. Convenția a fost semnată de țări de pe toate continentele: Africa, America de Nord, America de Sud, Asia, Europa, insulele Oceaniei. În România au fost desemnate 19 situri de zone umede de importanță internațională, printre care: Delta Dunării, Parcul Național Porțile de Fier, Parcul Natural Lunca Mureșului etc. Republica Moldova a ratificat Convenția Ramsar prin Hotărârea Parlamentului nr. 504-XVI din 14 iulie 1999 și a devenit membru al acestei Convenții în iunie 2000. La momentul actual, Moldova deține trei zone umede cu o suprafață totală de 94 705 ha incluse în Lista zonelor umede de importanță internațională: a) Lacurile Prutului de Jos (19 152,5 ha), b) Nistrul de Jos (60 000 ha), care cuprinde sectorul de luncă a Nistrului inferior dintre comunele Copanca și Palanca și c) zona Unguri-Holoșnița (15 553 ha)⁵⁴⁷.

În 1975 IUCN a început să lucreze la Strategia Mondială de Conservare. Procesul de elaborare, discuții, redactare, alături de agențiile ONU implicate, au condus la evoluția concepției privind mediul. De exemplu, s-a conștientizat următorul fapt: conservarea naturii prin interzicerea prezenței umane nu mai funcționează. Anterior, IUCN a fost criticată pentru acordarea priorității intereselor naturii în detrimentul intereselor oamenilor și țărilor⁵⁴⁸, pentru izolarea populației indigene de oportunitățile economice sau pentru expulzarea unor populații indigene de pe locurile lor native (populația Maasai din Parcul Național Serengeti și zona de conservare Ngorongoro). Prin eforturile IUCN, în 1982, Adunarea Generală a ONU a adoptat un alt document important elaborat de uniune – *Carta Mondială a Naturii*. Republica Moldova a adoptat Carta în 1999.

În 1982, IUCN a înființat un Centru de Conservare pentru Dezvoltare, prin intermediul căruia s-au inițiat proiecte de conservare a naturii integrate în dezvoltarea politicilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare. Consemnăm faptul că de-a lungul anilor IUCN a sprijinit dezvoltarea

⁵⁴⁶ <http://old.meteo.md/mold/2februarie.htm>; https://ro.wikipedia.org/wiki/Conven%C8%9Bia_Ramsar

⁵⁴⁷ Convenția Ramsar și zonele umede de importanță internațională în Republica Moldova. Chișinău: Soc. Ecologică Biotica, 2008, p. 10; Legea nr. 354 din 24 noiembrie 2006 pentru modificarea și completarea Legii nr.1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat. Publicat : 22-12-2006. În: Monitorul Oficial, Nr. 195-198 art. 922

⁵⁴⁸ Alte caracteristici din Parcul Național Serengeti. În: <https://rum.newsmarttraveller.com/other-features-serengeti-national-park-154889>; ALERT! Karen indigenous communities face danger after returning to their ancestral territory in Thailand. <https://wrm.org.uy/actions-and-campaigns/alert-karen-indigenous-communities-are-in-danger-for-returning-to-their-ancestral-territory-in-thailand/>

strategiilor naționale de conservare în mai multe țări, iar unele state europene au început să canalizeze sume considerabile în susținerea proiectelor IUCN. Gestionarea proiectelor se realizează de personalul IUCN, care în prezent lucrează și în birouri regionale din întreaga lume.

În 1991, IUCN (împreună cu WWF) a publicat *Caring for the Earth*, integrând în document și aspectele sociale ale conservării. La Adunarea Generală din 1994, misiunea IUCN a fost reformulată, accentuându-se utilizarea echitabilă și ecologică a resurselor naturale.

De la crearea IUCN și până în perioada actuală au fost adoptate peste 300 de rezoluții, care includ diferite aspecte ce țin de conservarea biodiversității. O atenție sporită a fost ancorată *problemei dezvoltării durabile ca mijloc de protejare a naturii*. În 2003 a fost înființat Programul IUCN pentru afaceri și biodiversitate, iar în 2012 a fost publicată lista celor mai amenințate 100 de specii din lume.

Încă în anii 1990, membrii IUCN devin interesați de implicarea sectorului de afaceri. Prin rezoluția 1.81 a Congresului Mondial de Conservare al IUCN care a avut loc în 1996, IUCN a accentuat necesitatea extinderii dialogului și relațiile productive cu sectorul privat, cu unele companii de afaceri și a elucidării de noi modalități de interacționare. Este de menționat că multe proiecte ale IUCN, programe tematice au devenit posibile cu susținerea unor donatori, precum Toyota Motor Corporation, Fundația Rufford ș.a. De exemplu, prin contribuția acestora a fost posibilă extinderea Listei Roșii a plantelor aflate sub protecție. Programul IUCN pentru afaceri globale și biodiversitate (BBP) a fost înființat în 2003 și avea menirea de a influența și a sprijini partenerii privați în abordarea problemelor sociale și de mediu. O colaborare proeminentă în cadrul Programului pentru afaceri și biodiversitate a fost în 2007 cu compania energetică Shell International.

O nouă direcție a IUCN este identificarea *Soluțiilor bazate pe natură* (NbS), ceea ce presupune utilizarea ecosistemelor, ținându-se cont de provocările timpului. Se invocă adaptarea la schimbările ce au loc în lume, implementarea echilibrată a inovațiilor științifice care să atenueze efectele schimbărilor climatice, a dezastrelor naturale sau a securității alimentare. La întruniri mondiale, membrii IUCN solicită guvernelor să includă *soluții bazate pe natură* în strategiile lor, astfel încât să influențeze protejarea ecosistemele naturale și biodiversitatea.

Activitatea IUCN se desfășoară în baza unor programe de activitate de patru ani. Spre exemplu, Programul IUCN pentru perioada 2017–2020, presupunea conservarea naturii și a biodiversității în concordanță cu problema dezvoltării durabile și cu reducerea sărăciei. Domeniile prioritare identificate erau: valorizarea și conservarea naturii; promovarea și susținerea unei gestionări eficiente și echitabile a resurselor naturale; implementarea soluțiilor bazate pe natură pentru a aborda provocările societale (schimbările climatice, securitatea alimentară și dezvoltarea

economică și socială). Un rol important în rezolvarea obiectivelor IUCN o au proiectele ce vizează educația pentru mediu.

Obținerea independenței și conlucrarea Republicii Moldova cu mai multe organisme internaționale privind protecția mediului, inclusiv IUCN, a impus dezideratul alinierii politicii naționale la standardele de mediu europene și internaționale. Din 1991, Moldova a elaborat/a ratificat mai multe legi care vizează problemele de mediu, conservarea biodiversității, protecția capitalului natural⁵⁴⁹. Enumerăm câteva dintre ele: Codul funciar nr. 828-XII din 25 decembrie 1991; Codul silvic nr. 887-XIII din 21 iunie 1996; Hotărârea Guvernului R. Moldova nr. 274 din 18.05.2015 cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015–2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia; Legea nr. 1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător; Legea regnului animal nr. 439-XIII din 27 aprilie 1995; Legea nr. 1102-XIII din 6 februarie 1997 cu privire la resursele naturale; Legea nr. 1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat. Legea nr. 591-XIII din 23 septembrie 1999 cu privire la spațiile verzi ale localităților urbane și rurale; Legea pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate nr. 1041-XIV din 15 iunie 2000; Legea nr. 755-XIV din 21 decembrie 2001 privind securitatea biologică; Legea nr. 325-XVI din 15 decembrie 2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova; Legea nr. 149-XVI din 8 iunie 2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura; Legea regnului vegetal nr. 239-XVI din 8 noiembrie 2007; Legea nr. 94-XVI din 5 aprilie 2007 cu privire la rețeaua ecologică; Legea nr. 91-XVI din 5 aprilie 2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor; Legea apelor nr. 272 din 23 decembrie 2011; Strategia privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015–2020.

Este necesar de subliniat că adoptarea mai multor legi ce vizează mediul s-a efectuat în baza recomandărilor IUCN sau a convențiilor elaborate de această organizație. Astfel, legea nr. 1538-XIII privind fondul ariilor naturale protejate de stat din 25.02.1998, stabilește 12 categorii de arii naturale protejate⁵⁵⁰, șase din ele fiind elaborate în baza categoriilor stabilite de UICN. La ora actuală, se cunoaște că fondul ariilor protejate din RM este constituit din cca 312 elemente protejate, printre care rezervații științifice (5), parcuri naționale (1), monumente ale naturii (130), rezervații naturale (63), rezervații peisajere (41), rezervații de resurse (13) ș.a.⁵⁵¹.

IUCN este un partener-cheie pentru Moldova în ceea ce privește protejarea ariilor forestiere, dominate de specii de copaci cu frunza lată, stejar, salcâmi. Deși sectorul forestier reprezintă doar

⁵⁴⁹ Protecția patrimoniului. Culegere de convenții. Chișinău: Pontos, 2001.

⁵⁵⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108578&lang=ro#

⁵⁵¹ Propunere de politică publică în domeniul intervenției al GED – Mediu, Ecologie și Dezvoltare Rurală; Strategia privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020. <https://www.google.com/search?q=Propunere+de+politic%C4%83+public%C4%83+%C3%AE+domeniul+interven%C8%9Biei+al+GED&oq=Propunere+de+politic%C4%83+public%C4%83+%C3%AE+domeniul+interven%C8%9Biei+al+GED&aqs=chrome..69i57.22728j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

0,27% din PIB, el joacă un rol economic, social important pentru Republica Moldova. Prin parteneriatul cu IUCN se contribuie la evaluarea cantitativă și calitativă a sectorului forestier, la confruntarea calitativă a cadrului juridic al Moldovei privind pădurile cu legislația internațională, pentru a analiza nivelul de eficiență a gestionării resurselor forestiere și pentru a oferi rezultate valoroase factorilor de decizie în vederea îmbunătățirii sistemelor de management și de guvernare a pădurilor. IUCN, în colaborare cu agențiile specializate din Moldova, precum și cu Agenția Moldsilva, organizează conferințe, evenimente publice prin care are loc schimbul de experiență. Se vine cu inițiative de sensibilizare a importanței biodiversității pentru om și privind riscurile activității ilegale care prejudiciază domeniul. Se stimulează desfășurarea politicilor publice⁵⁵².

Cu toate că Republica Moldova are legi, coduri, planuri de acțiuni privind mediul, statul se confruntă cu un șir de probleme ce vizează ecologia. Printre acestea enumerăm defrișările ilicite de păduri, poluarea apelor, politica ineficace de conservare a biodiversității etc.⁵⁵³ Diverse ONG-uri, dar și cercetătorii opinează că ariile naturale nu sunt protejate suficient, că lipsește managementul adecvat al acestora, iar multe arii cu biodiversitate rară rămân în afara politicilor publice. De exemplu, este invocată problema ce ține de cercetarea florei și vegetației forestiere sau a celei de stepă aflate în afara Sistemului de Arii Naturale Protejate. Or, sunt important de evidențiat suprafețele valoroase, instituirea noilor arii naturale protejate pentru conservarea patrimoniului natural local.

În Republica Moldova, prin intermediul IUCN, sunt puse în aplicare câteva proiecte. Astfel, prin *Proiectul Rețeaua Ecologică a Moldovei* se propune salvarea diversității biologice și peisagistice în Moldova. Se cunoaște că ariile peisajere din republică au fost mult transformate sub influența expansiunii agricole și a populației rurale dense. Suprafețele agricole cuprind aproximativ 75% din teritoriul țării. În același timp, doar 4,65% cuprind zone naturale protejate. Unul dintre acordurile internaționale privind biodiversitatea semnate de Guvernul Republicii Moldova este Convenția privind diversitatea biologică, elementul său european fiind Strategia paneuropeană privind diversitatea biologică și peisagistică, care vizează dezvoltarea de strategii și planuri naționale pentru conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice. În consecință, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat o Strategie și un Plan de Acțiune Național pentru Biodiversitate.

Pentru a realiza acest lucru, IUCN și organizația sa membră BIOTICA Ecological Society se preocupă de crearea Rețelei ecologice naționale și tinde să desfășoare acțiuni privind diversitatea biologică și peisagistică în sectoarele economice⁵⁵⁴. În acest context, Moldova stabilește cooperări

⁵⁵² <https://www.iucn.org/theme/forests/our-work/locally-controlled-forests/forest-law-enforcement-governance/moldova>

⁵⁵³ <https://www.iucn.org/theme/forests/our-work/locally-controlled-forests/forest-law-enforcement-governance/moldova>

⁵⁵⁴ Ecological Network of Moldova. <https://www.iucn.org/regions/eastern-europe-and-central-asia/projects/completed-projects/ecological-network-moldova>

transfrontaliere, în special cu România, Ucraina, atrage ONG-uri, asociații obștești, universități în administrarea ariilor protejate.

În concluzie menționăm că IUCN este o organizație internațională a cărei misiune este conservarea biodiversității și dezvoltarea durabilă. IUCN reunește efortul mai multor organizații internaționale, regionale, guvernamentale și nonguvernamentale interesate de mediu. Mai mult, ea colaborează intens cu sectorul de afaceri întru susținerea obiectivelor sale. Printre principalele sale contribuții sunt elaborarea convențiilor privind ecosistemul, Lista roșie, Cartea roșie, care la nivel național determină guvernele să pregătească politici naționale privind biodiversitatea.

La nivel internațional, prin organizarea evenimentelor de anvergura Congresului Mondial de Conservare sau a Congresului Parcurilor Mondiale sunt influențate politicile de educație pentru mediu. Totodată, consiliază UNESCO cu privire la patrimoniul natural mondial, iar prin Comisia mondială pentru arii protejate monitorizează protecția patrimoniului natural mondial.